

גמדים - שירי משחק ודקלומים

ליקטה, בחרה והקלידה: אביגיל דובני

אצבעוני ופטריה / א. סלע

אצבעוני ישב לו מתחת פטרייה.

הוי, כמה טוב היה לו, כמה טוב היה!

כי אם יורד גשם - אז יש לו מטריה!

ואם זורחת שמש - אז יש לו שמשיה!

ליצוני ואצבעוני טפסו על הר

טיפסו וטיפסו, שיחקו ושיחקו

פתאום, נעשה להם קר - מה עשו?

התחבאו בתוך ההר!

איפה הם? - הנה הם!

גמד קטן טיפס על הר

רצה לנגוע בשמיים.

הוא התעייף, על סלע נח

ו ... הופ ... נפל לתוך המים.

גמד קטן ביער, גמד קטן

לבוש מעיל (בגד) של תכלת וארגמן.

מיהו הגמד הזה, הלבוש כל כך יפה?

לבוש מעיל (בגד) של תכלת וארגמן!

(גמד: הראה נא את רגליך/ הראה נא את

ידיך - גמד קטן!)

(מסתירים בכף היד צדף, כפתור, או אצבעון

תפירה ומנחשים באיזו יד הוא מסתתר?)

גמד קטן ושמו טינטן

שיחק, שיחק בגן

דילג, קיפץ מיד ליד

היכן הוא הנחמד?

(אצבעות מטילות ... ומסתרות)

גמד קטן, גמד קטן טייל לו בחצר

הלך הלך, הלך הלך - ואז חזר מהר!

שני גמדים, שני גמדים טיילו שם

בחצר, הלכו הלכו, הלכו הלכו -

ואז חזרו מהר!

על פטרייה יפה ועגולה (אדומה)

ישב גמד לנוח, הוא נדנד את שתי

רגליו יחד עם הרוח.

ק ר א ק ... אמרה הפטרייה

ונבקעה לשניים.

הגמד ושתי רגליו - עף לו לשמיים.

על הר הגלבוע גבוה, גבוה

ישבו שני גמדים קטנים

חבושים כובעים אדומים.

אמר אחד: "אבנה לי בית קט"

אמר השני: "גם אני, גם אני"

עמדו והחלו לבנות:

אבן על אבן, אבן על אבן, אבן על

אבן. עד שהבית היה מוכן.

בא הרוח ויפוח (ונשב) - פוח ופח,

פוח ופח, פוח ופח ...

התמוטט הבית ונפל!

על הר הגלבוע גבוה, גבוה

יושבים שני גמדים קטנים ובוכים:

הו, הו, הו ...

אמר האחד אבנה לי שוב בית קט

אמר השני: "גם אני, גם אני"

עמדו והחלו שוב לבנות:

סלע על סלע, סלע על סלע, סלע על

סלע. בא הרוח ויפוח (ונשב) - פוח

ופח, פוח ופח, פוח ופח ...

והבית נשאר יציב!

על הר הגלבוע גבוה, גבוה

יושבים שני גמדים קטנים

וצוחקים, וצוחקים: הה, הה, הה ...

לאן מוביל השביל / עדולה

על פני העלה עובר שביל

מי יודע לאן הוא מוביל?

אל בית הגחלילית היפיפייה?

אל מגורי הגמדים בתוך הפטרייה?

או שחוצה הוא בריצה את ארץ הירוק

כי משהו אדום קורץ לו מרחוק?

שש גמדות / עדולה (לחן: ח. אלברשטיין)

עמוק בתוך העץ ההוא
שש גמדות עוגות אפו
שש גמדות אפו עוגות
ועכשיו הן חוגגות.
עבר בגן גמד קפוא
רצה להשתתף אף הוא
שיכור מריח קינמון
צלצל, צלצל בפעמון
האם פתחו לו למסכן?
כן, לא, כן, לא ... כן!!

תלמיד חכם / א. עמיר

גמד אחד כל היום למד
וגם בכל לילה ישב וישב
וספרי חכמה קרא וכתב.
סוף-סוף גמד קם
והנה הוא חכם!

בית על ענן / ח. שנהב

הנה בית על ענן
בבית גר גמד קטן.
כל היום קורא כותב
אף פעם לא יירטב!

פטריות / נ. זרחי

בצל ענן, בין הטיפות
צצו בדשא המון כיפות,
צבע קרם, שמנת וחלב לבן,
בדשא, בגשם, בצל ענן.

בקטנטונת מצא השבלול משכן,
בגוצה התיישב צפרדע,
ובזו הנישאת כמגבעת אביב –
המלכה עם כל רעותיה.

אם תזדמן היום לגן

אולי תהיה גם אתה מוזמן
למשתה עליז של אנשי הכתר
המלכה פטרייה והמלך פטר.

(מתוך דיסק חורף של 'גן יונתן')

גמד קטן ישן, גמד קטן ישן

במיטתו שוכב, בתוך ביתו חולם.
את היד הוא כבר שולח, ועוד יד -
הוא מתמתח, כפות רגליים
מתארכות, מנענע אצבעות.
משפשף את העיניים, מלטף את
הלחיים, את הזקן הוא מסרק -
ומפהק ... ומפהק ...

(מתוך הדיסק של אורין קורן)

אני גמד, כל כך נחמד ולראשי מצנפת

בד. אני גמד ושמי הוא פוט
ובקיצור, קיצור, קוראים לי ליליפוט.
וחי אני על פטריה ומחלל באיטריה
ומתרחץ בתוך כפית -
ובקיצור, קיצור קוראים לי ליליפיט!

ביום בם - תרררם פרם, תרררם פרם,
תרררם פרם, פרם, פרם, פרם -
תרררם פרם, פרם, פרם!

אני גמד קצת מלומד, סופר אני על יד
אחת. אני דובר שלוש שפות ובקיצור,
קיצור קוראים לי ליליפוט!
אני זוכר את המילים של השירים הכי
קלים. ומדבר בחרגולית ובקיצור,
קיצור קוראים לי ליליפיט!

ביום בם - תרררם פרם, תרררם פרם,
תרררם פרם, פרם, פרם, פרם -
תרררם פרם, פרם, פרם!

אנו בני עם הגמדים

כה קטנים וחרוצים
כל גמד נושא על גב
שק עם מטבעות זהב.

מאחורי ההר, אחת-שתים-שלוש

ישבו שלושה גמדים, אחת-שתים-שלוש
לא אכלו ולא שתו, אחת-שתים-שלוש
רק ישבו ופטפטו, אחת-שתים-שלוש.

גמד / לא ידוע

גמד אחד מאוד נחמד, התנדנד מצד לצד. את כרסו חיבק ליטף, את זקנו הבריש קירצף. רצה לגדול זה הגמד נמאס לו סתם להיות נחמד. טיפס על אצטרובל - אך הוא קצת התנדנד והגמד ... פשוט נפל.

רצה לגדול זה הגמד נמאס לו סתם להיות נחמד. טפס על קור של עכביש - אך הוא קצת התנדנד הוי מה חבל - כי הגמד פשוט נפל.

גמד אחד מאוד נחמד, התנדנד מצד לצד. את כרסו חיבק ליטף, את זקנו הבריש קירצף. הוא נשאר קטן, קטן גם לו גם בתוך ניצן.

אצו רצו גמדים / מ. ילן שטקליס, (לחן: ש. קראוס), אצו רצו גמדים, אצו רצו שיחקו שיחקו במחבואים.

ואחד קטון קטן שם יפה לו טימפינטון התחבא בתוך שבלול אך לצאת הוא לא ידע

בשבלול הגוף נרדם עד הבוקר גם שם גם, נומה נומה גם אתה נומי נומי נא גם את.

גמד / ד. בן צבי

בגן שלנו סיפרו על גמד מאושר. כל היום הוא רוקד תחת פטריה ושר. אחרי הגשם הוא נשכב על הדשא הלח ונאנח "אוי-יוי-יוי, טוב לי כל כך"

(מילים ולחן: דליה לפיד ותמר הרצברג)

גמדים חרוצים לעמל יוצאים

כה מוקדם בבוקר אפרוחים צהובים אוכל מחפשים כה מוקדם בבוקר ילדים חמודים אל הגן יוצאים כה מוקדם בבוקר מי יבוא אלי, מי יבוא אלי x2

ריקוד הגמד / טלי באומפלד

הו הו הו השחר המופלא הו הו הו השמש כבר זרחה הו הו הו שמחה האדמה עשב רב היא מצמיחה הביטו השחר נגלה ראו השמש זרחה כמה שמחה האדמה עשב ירוק היא מצמיחה.

אצבעוני / א. עמיר

אצבעוני סקרן מאוד, חוקר דורש כל רז וסוד בתוך היער העבות, מקשיב ללחש גבעולים, עת מבקיעים את העלים, לשיג גביעים של הפרחים, עם שכניהם משוחחים. על כן, גם אם אינו גדול, אצבעוני יודע-כל.

אישון העץ / מילים ולחן: מיכל שביט

אישון העץ הלך לישון סגר הדלת, סגר חלון איש לא יפריע את שנת האישון לא מקרוב ולא מרחוק איש לא יפריעה את שנת האישון עד שיגיעו אור שמש וחום.

גמדים / דליה לפיד

הק - הק - הק - מכים אנו כך!
כל גמד וקרדומו, כל גמד ומצנפתו
נכרה אוצרות זהב ושוהם
במעמקי האדמה.
עורקים נוצצים נחשוף -
אבנים יקרות לרוב.
הק - הק - הק - מכים אנו כך!
גמדים טובים אנו
זקנים ארוכים ולבנים לנו.
כל זהבנו ניתן לכל איש עני ומסכן.
ומי שיקשיב היטב, היטב
את צחוקנו ושירינו ישמע
מתחת פני האדמה.
אנחנו גמדים, יפים וחמודים.
נחפור ונחפור, זה לזה נעזור
ועם בוקר אור, עם האוצר נחזור.

הגמד התועה / ש. צסלר

(תרגמה מאידיש: ר. זקוביץ)

תעוה תעה גמד אחד
נקלע ליער עד. בוכה מרה,
הערב רד - והוא לבד לבד.

עצים פורשים, מצע צללים,
שוקטות הציפורים.
רק הינשוף שם מייבב -
רוטנים הצרצרים.

השמש פתע נעלמה, היער כה שחור
ומתייפח הגמד מפחד ומקור:
"אבוי לי, מה יהא עלי בחושך הנורא?
אבוד אבדה לי אללי - הדרך חזרה"
לפתע - קול:
"אל, אל תבכה גמד יקר שלי!"
ואבוקה קטנה נדלקת
מי זו? - גחלילית!
"אני אוביל אותך גמד
הביתה בבטחה. אייר לך בדרך
עד לפטרייה שלך".

סוד / ז. גלעד

הגמד עם כיפת-הזהב
הוא גר לו על הכוכב.
שם יאכל את פיתו
שם עומדה מיטתו - שם ביתו.
בלילה בלילה, על כנפי החלום
הוא יורד ממרום, ונכנס בחלון
וניצב ליד מיטתו. ולוקח אותי רחוק
אל גן ניצנוצים וצחוק, ופרחי אור
ושיר אל שביל-החלב המאיר.
שם הוא קוטף לי פרח נפלא -
שושנה לבנה, ריחנית ושקופה
כאור הלבנה.
ואני מבקשת עוד פרח אחד,
לאמא שלי להביא מהגן -
והגמד מניע בראשו הקטן
ולוחש בלי קול: "זה סוד!"

גמדון / לא ידוע

אם תהיו שקטים מאוד
אגלה לכם הסוד:
פעם בשדה עגבניות
מצאתי תיבה של אוצרות.
ובתיבה, קטן פצפון הסתתר לו
גמדון. התרצו את שמו לדעת?
א צ ב ע ו ן .

חיש קפץ אל כיס המכנסיים
הוא שם ישן לו בינתיים
אבל לפעמים הוא משתולל
מתגלגל ומתגלגל
וקופץ מבלי לחשוש
מן הרגליים עד לראש
ואם פתאום אהיה לבד
מייד יקפוץ לי אל תוך היד
והוא תמיד תמיד איתי -
ידידי הגמדון שלי.

הגמד / ל. גולדברג

כל ערב וערב אצלנו בגן
יושב על ענף גמד קטן
מאין הוא בא, בעצמי לא אדע
ענף האילן לו כנדנדה

ראיתי אותו אתמול מרחוק
לבוש הגמד מעיל ירוק.
חובש מצנפת יפה וחדה
ויש לו פרצוף מחייך, מתוק.
והוא מזמזם לו זמזום חרישי
ממש כדבורה הומייה במעופה.
אקשיב ואני מדמה בנפשי
ששר הגמד על ארצו היפה.

על ארץ שבה כל הדברים
כל כך חמודים, קטנטנים-זעירים
הכל פצפצון: גם מעיל, גם כותונת
סוסים קטנטנים, עגלה קטנטונת.

גדלים יערות ובהם עצים
קטנים צומחים בעציצים,
אפשר לשער גם כמה חמודים
ילדי גמדים! תינוקות גמדים!

הוא שר ומזמזם לו כמעט בלי קול
ואני רואה ושומעת הכל,
קצת-קצת בחדרי פתוחה הדלת
וקרן האור עליו נופלת.

גם אבא ראה אותו ואמר:
"הנה על העץ מתנדנד צנובר"
הגדולים - כמה הם משונים:
"הם רואים ורואים, ואינם מבינים!"

לקטיפ / א. ברוידס

מטר עלי דופק טיף טף, כבר הגיע עת
קטיפ. ובפרדס בין העלים, פני תפוז
שם צוהלים. עטור זהב ענף כל עץ,
לעינינו יתנוצץ. בקול שירה נצא
לקטוף פרי הדר מה מתוק.

קלפתי תפוז / נ. זרחי (לחן: י. רכטר)

קלפתי תפוז, מצאתי בפנים
כמו בתוך קן - ילד ישן.

הילד אמר: "את עשית פה חור
תקני את הפלח, נושב עלי קור".

אמרתי: "רגע, סליחה, שלום"
ואת הפלחים שמתי במקום.

ועד היום - אם הוא לא הצטנן
בתוך התפוז - ילד ישן.

(מהדיסק של אוריין קורן)

מריבת ההדרים

אשכולית, קלמנטינה ותפוז
רבו, רבו, כעסו וצעקו
כל אחד מהם קרא:
"רק אותי ורק אותי תאכל שרה!"
באה אמא והשלימה ונדמו הקולות
באה אמא והכינה, מכולם סלט פירות

ידידי טינטן / מ. ילן שטקליס (מקוצר)

לי יש ידיד ושמו טינטן
והוא קטן, קטון קטן
והוא קטן מאוד, מאוד
והוא שלי והוא בסוד.
והוא ישן במיטתי, והוא אוכל
מצלחתי, והוא תמיד, תמיד איתי
ידידי - טינטן, טינטן, טינטן.
ואיש עוד לא ראה אותו,
ואיש עוד לא שמע אותו
לא אמא ולא אבא, לא סבתא ולא
סבא. כי הוא ישן במיטתי והוא אוכל
מצלחתי והוא תמיד, תמיד, איתי -
ידידי טינטן, טינטן, טינטן.
והוא שלי והוא בסוד.
והוא כולו קטון מאוד
והוא נחבא בכף ידי, ידידי טינטן.

יום שְׁמֵשׁ חֵם, עַל שְׁפֶת הַיָּם,
עַתְּ גַּד-גַּמְדֵּי? שֶׁכֵּב עֲצֵל,
הַפְּטָרְיָה עָלְיוֹ תִצֵּל.

גְּשָׁם, גְּשָׁם, גְּשָׁם רַב
מִסָּבִיב הַכֵּל רְטוּב.
יָבֵשׁ נִשְׁאַר רַק גַּד-גַּמְדֵּי,
וְלֹא רְטוּב אֵדָה הוּא בְּלִבְדֵּי!
כִּי הַגְּבֵרֶת פְּטָרְיָה
לוֹ שְׁמֵשׁה כְּמִטְרָיָה,
טִיפֹת מַיִם אֶף אַחַת
לֹא נִגְעָה בְּגַד-גַּמְדֵּי.

בֵּית אֵין לְגַד-גַּמְדֵּי,
מְטִיל הוּא, נֶעַ וְנָד;
וּבִלְיָלוֹת, בְּחֻשְׁכָּה,
בְּכָל מְקוֹם לָךְ בְּמִנוּחָה;
הַפְּטָרְיָה עָלְיוֹ תִשְׁמַר,
וְעַל שְׁנֵתוֹ, עַד בְּקָר אֹרֶךְ.

גַּמְדִּים / ר. ספורטה
שֵׁם הַרְחֵק בִּלְבַב הַיָּם
אַרְץ קִטְנָה יֵשׁ שֵׁם
אֵי יֵרוּק, סִבִּיב לוֹ מַיִם
וּמִמֶּעַל לוֹ שָׁמַיִם.

שֵׁם בַּעֲרִיסוֹת קִטְנוֹת
בְּפִינוֹת בֵּין חִלוֹנוֹת
הֵסֵ! הַגַּמְדִּים נִמִּים
וְעֵצֵי הַגֵּן הוֹמִים.

שֵׁם בְּאֵי הַגַּמְדִּים
הַבְּתִים מִתְנַדְּנִים
וְהַרוּחַ שֶׁרָה חֲרָשׁ
לִילָה לִילָה שִׁירֵי עֶרֶשׁ.

כֹּל הָאֶרֶץ מִחַמְדִּים
אַבְנֵיהָ אֵיזִמְרָגִדִּים
נַחֲלֵיהָ מִי וְרִדִּים
שֵׁם גְּרִים הַגַּמְדִּים.

גַּד-גַּמְדֵּי / א. עמיר

גַּד-גַּמְדֵּי הִלְךְ בַּיַּעַר,
וּפְתָאֵם שְׁמַע קוֹל-צֶעַר:
"הַצִּילוּנִי, אוֹיְהָ-יְהוָה!"
מִי בּוֹכָה כֹּה? פְּטָרְיָה!
עַל רֵאשָׁה עֲלֵתָה תוֹלַעַת,
וְאוֹכְלֵת וּבוֹלַעַת
כִּיפְתָה הָאֲדַמְדָּמֹת,
בְּלֵי רַחֵם הִיא מְכַרְסָּמֹת.

גַּד הַצִּיל הַפְּטָרְיָה,
הַפְּטָרְיָה הַבּוֹכָה.
הִיא הוֹדֵתָה לְגַד עַל כָּךְ:
"לְעוֹלָם עוֹד לֹא אֶשְׁכַּח
אֶת חֲסִדְךָ, גַּד-גַּמְדֵּי.
בְּכָל דְּרָכֶיךָ בָּם תִּצְעֵד - אֵלָיךְ,
וּלְעֵזְרָה תִּקְרָאנִי בְּכָל רַע!"
כִּי אֶמְרָה הַפְּטָרְיָה וְאַמְנֵם כֹּן הָיָה.

יוֹם אֶחָד גַּד-גַּמְדֵּי
בְּנִהַר לְשָׁחוֹת פְּחַד
גָּאוּ מִימֵיו בְּסַעְרָה,
אֵיךְ יַעֲבֹרֵם בְּלֹא סִינָה?
לֹא מִמְּחָה הוּא בְּשִׁחְיָה.
הַתְּהַפְּכָה הַפְּטָרְיָה,
וְהִיתָה לְאַנְיָה.

יוֹם תִּלְהַט בּוֹ הַחֲמָה
גַּד-גַּמְדֵּי עוֹד לֹא יִצְמָא
בְּרֹז לָהּ לַפְּטָרְיָה,
הִיא תִשְׁקָהוּ לְרֹנְיָה.

גַּד-גַּמְדֵּי גַם לֹא יִרְעַב
שְׁעַת הָאֶכָּל אֵדָה תִּקְרַב,
הִיא תִּקְרָא: "הַכֵּל מוֹכֵן!
שֵׁב גַּמְדֵּי, אֶל הַשְּׁלָחַן!"

במדינת הגמדים / א. אמיתן

במדינת הגמדים
רעש מהומה
הצבא לובש מדים
יוצא למלחמה.
ובראש הגדוד צועד
אצבעוני - המפקד!
הוא חובש כובע פלדה
ובידו - סיכה חדה.

אחריו הפרשים
רכובים על פרעושים,
ממלאים חלל אויר
בשריקות ובכל שיר
המטופף מכה בעוז
על חצי קליפת אגוז
וישיר: "מה טוב ומה -
לצאת יחדיו למלחמה!"

בשמים עפיפון
טס ממש כמו אווירון
ומאיר לכל ננס
את הדרך בפנס.

במדינת הגמדים
תם עם ערב כל שאון
הצבא פושט מדים
וכולם שוכבים לישון

גמדים / לא ידוע
גמדים קטנטנים,
כל היום מתרוצצים
מטפסים על עצים,
עסוקים, חרוצים
בוניים ונוטעים.
גמדים קטנטנים,
באדמה הם חופרים
לרגע לא נחים.

הלילות הקסומים / ע. נסטוביץ

(לחן: א. וירצברג)

ילד קט בבוקר קם, לחצר הביט נדהם
במרפסת השכנה, נמה לה פיה קטנה.

התפלא לו הילדון, אם פיה או רק
חלום. או סיפור שלא נגמר
מהקיץ שעבר.

הו מה יפים הלילות הקסומים
עת פיה ונסוץ וגם מלך רוקדים
נסיכה וצפרדע, ארנב וגמד
שרים עד אור בוקר, רוקדים יד ביד.

גשם עז בחוץ ירד, וליבו הקט רעד
אך חייב היה לראות,
מקרוב אותם פלאות.
הו מה יפים...

את הבית חיש יצא,
פיה קטנה למצוא רצה
אך ראו - תעלומה, הפיה כבר נעלמה.
הו מה יפים ...

גמדים גרים בסיפורים / ל. נאור

גמדים גרים בדרך כלל בסיפורים
אבל לפעמים, כשסיפורים נגמרים,
הם עוברים למקומות אחרים.

גביע של פרח, או חור של כפתור,
או כיס של חולצה, או קן של ציפור,
או צדפים ריקים, או סדקים.
גם מתחת לאבנים יש מקומות מחבוא
מצוינים לגמדים קטנים.

לכן כשאני רואה פרח או קן,
או צדפים יפים, או סדקים, אפילו
הכי דקים, או אבנים, אני תמיד
עוצרת לבדוק מה יש בפנים ...

סוף החורף - הגמד והרוח / לא ידוע
(מתוך ה'לקט')

בא חילזון זקן, שמנמן
ואמר: "את הרוח ראיתי מזמן
לפני חודשיים או שלושה
על דלת גמד קטן נקשה -
גברת רוח הלכה לנוח!"

יצא חילזון אל בית הגמד
מן הגשם לא פחד
זחל לדרכו לאט לאט
ומקץ שבועיים הגיע לבית הגמד
דפק בדלת: "הך, הך, הך -
גמד גמדי, פתח נא, פתח".

קם הגמד ומיד מיד
לרוח קרא לצאת בחזרה
את העננים להסיע
ולפנות את הרקיע
וסוף כל סוף - האביב הגיע!

הרחק מכאן בבית לבן
גר גמד קטן קטנטן
בא החורף, הרוח משתוללת,
קם הגמד וסגר את הדלת.
באה הרוח ונקשה:
"טוק, טוק, טוק - פתח בבקשה,
עייפה מאוד הגברת רוח
רוצה אני לשכב לנוח.
פתח נא לי גמד חביב
אשן מעט - עד בוא אביב".

פתח הגמד דלת לבנה
נכנסה, נדחקה רוח שמנמנה
במיטתו מתקרבלת
את רגליה מקפלת.
קם הגמד וסגר את הדלת.

ובחורף עננים כבדים
אינם זזים, כולם עומדים
מחכים כמו אדונים מכובדים
לבוא הרוח. עמדו יום, עמדו יומיים
ובינתיים - גשם יורד לו משמיים
הגשם מטפטף והגג דולף
וברקים ורעמים שבוע תמים
וגברת רוח? שכבה לנוח!
עודה ישנה היא -
אין יודע איש היכן היא.

עבר חודש, עברו חודשיים
וכל הארץ בריכות של מים
איש אינו יוצא מן הבית.
והעננים? עומדים, מלאים במים,
מאוד כבדים. והגשם מטפטף
והגג דולף והמרזב זולף.
קר בחוץ ורטוב מסביב
לא תצא לה שמש אביב.
וגברת רוח? שכבה לנוח!
היכן? אין איש יודע.